

Využívání jednotek výsledků učení ECVET v odborném vzdělávání

Na základě zkušeností z již realizovaných projektů (zejména projektu POSPOLU) a s ohledem na charakter odborného vzdělávání lze v počátečním odborném vzdělávání přistupovat k jednotkám výsledků učení a jejich významu na národní úrovni několika způsoby.

1.

Je možné vycházet z rámcového vzdělávacího programu daného oboru vzdělání (tedy ze standardu) nebo ze školního vzdělávacího programu.

Podstatou je segmentace obsahu do jednotek výsledků učení, bez ambice poskytovat cokoliv nad rámec zavedeného standardu.

Výhody spočívají v tom, že prostřednictvím principů ECVET lze posílit smysluplnou spolupráci se zaměstnavateli, konkrétně popsat obsah praktické výuky na pracovišti i způsoby ověření očekávaných výsledků učení.

Lze tak nejen zvýšit kvalitu povinné odborné praxe či odborného výcviku žáků, ale i více zapojit zaměstnavatele do spolupráce na obsahu a spoluzodpovědnosti za to, co se na jejich pracovištích odehrává.

V případě existence takového typu jednotek se pravděpodobně budou snáze hledat vhodní poskytovatelé odborné praxe a výcviku.

Jako protiargument může stát fakt, že pokud bychom chtěli důsledně aplikovat principy ECVET v národním prostředí, tak se paradoxně škole a podniku zvýší nároky na administrativu, protože bude potřeba připravovat všem žákům jak dohody o učení, tak následně osobní záznamy.

Smyslem přenášení principů ECVET do národního prostředí ale není kopírování výsledků učení ze školního vzdělávacího programu (ŠVP) do šablony určené pro tvorbu jednotek výsledků učení. Mnoho ŠVP je poměrně obecně formulovaných a jednotky výsledků učení tak mohou přispět k rozpracování obsahu ŠVP do konkrétnější podoby. Zároveň lze takto eliminovat situace, kdy zaměstnavatel neví, co se má žák naučit, a vznikají zbytečné třecí plochy, protože činnosti vykonávané žákem jsou buď jednostranné, nebo nesouvisí s oborem vzdělání.

Při nepochopení důvodů ke změně to může vést k tomu, že přínosy pro jednotlivé aktéry nebudou vůbec patrné a bude se jednat jen o slohové cvičení, bez zamyšlení a rozpracování obsahu a hodnocení prostřednictvím praktických úkolů.

2.

Jednotka výsledků učení může být vytvořena se záměrem dát vzniknout určité nadstavbě ve znalostech, dovednostech a kompetencích, které může žák získat nad rámec standardu.

V tomto případě však hrozí obtížnější přenositelnost právě díky jisté exkluzivitě jednotky. To však může být naopak přínosem – takovéto jednotky mohou být doplňkem ŠVP ve smyslu jeho aktuálnosti, např. při potřebě doplnění v případě nových technologií.

3.

Jednotka výsledků učení může být vytvořena tak, že rozvíjí zvolenou kompetenci v průběhu celého studia – zaměří se na stupně rozvoje dané kompetence, tzn. od práce pod dohledem až po samostatnou práci.

Tento způsob může oslovit některé úzce zaměřené obory, třeba řemeslné a rukodělné.

Popsaná možnost je dobře využitelná např. u oborů kategorie E (vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami), kdy praktické vyučování bývá z mnoha důvodů realizováno převážně ve školních dílnách. Jedna dobře zvládnutá jednotka výsledků učení, která zajistí osvojení kompetencí v reálném pracovním prostředí a za kterou firma vystaví osobní záznam, může danému žákovi usnadnit cestu na trh práce, posílit sebevědomí, zvýšit motivaci k setrvání v oboru a podpořit jeho zaměstnatelnost.

Způsob rozvíjení zvolené kompetence je stejně dobře využitelný také u žáků nadaných, případně také při volbě specializace či ve volitelných předmětech.

4.

Jednotka výsledků učení může být společná více oborům, protože v ní popsané výsledky učení vedou k rozvoji kompetencí „přenositelných“ díky společnému základu.

Toto může být využito např. tam, kde má škola společné první ročníky, nebo tam, kde si uvědomují, že každý řemeslník by měl znát i související obory a souslednost určitých činností.

Z dotazníkového šetření provedeného na závěr pilotáže projektu POSPOLU vyplývá:

- 52 % respondentů preferuje tvorbu jednotek výsledků učení, které vycházejí ze standardů a nejdou nad jejich rámec. Jednotky učení konkrétně rozpracovávají obsah obecně vymezený ŠVP.
- 48 % respondentů volí spíše možnost vytvářet jednotky výsledků učení, které představují (objednávají) nadstavbu ve znalostech, dovednostech a kompetencích.
- 20 % respondentů oceňuje možnost rozvíjet pomocí jednotky výsledků učení jednu zvolenou kompetenci (od práce pod dohledem po samostatnou práci).